Dar aceasta nu prejudecă întru nimic chestiunea derivării etimologice.

Miklosich *(Et. Wb. d. sl. Spr.*, p. 204) explică pe pol. *multanka*, „Rohrpfeife", ca „aus der *Moldau* (*multany*) stammend", şi, că această „moldauische Hirtenflöte" (Brükner), întocmai ca şi pol. *multanki*, „eine Art Säbel" (v. Wędkiewicz, în *Mitteilungen des Rum. Instituts* din Viena, I, p. 265), reflectă pe *moldovan (*moldvan, *moldan, *muldan*), iar nu pe *muntean* (din care, rus. dial. *muntean*, „Gebirgsbewohner", consemnat la Miklosich, *l. c.*), se vădeşte, în chipul cel mai neîndoios, prin corespondentul slovac *moldanky*, „bucium" (citat şi la Şăineanu, *Istoria filologiei române*, p. 220).

Am crezut necesară această punere la punct a unei erori, care nu se mulţămeşte cu meritul de a fi făcut, odinioară, pe răposatul păr. Marian (*Portretul lui Miron Costin*, p. 35), să dăruiască pe Miron Costin „Muntenilor", fiindcă înterpretase ca *Muntean* pe *Multan* din legenda polonă a medaliei comemorative pentru vizita „logofătului Miron din Moldova" *(logofeta Mirona z Multan)* la Cracovia[1].

V. Bogrea

Din sinonimica lui „Drac": Chiorchiojilă.

Între diferite alte nume pentru 'Drac', cele mai multe neatestate aiurea (*Bulicheriu, Cotilici, Desachi, Dodielnicu, Fesache, Găvozditu, Goidilă, Handrea, Hanţu, Hanţiutu, Moflea, Manghina, Polima, Paftaru, Sana*, etc.[2]), pe care le înşiră d. V Moisiu în manuscriptul înnaintat pentru premiul Wright, — manuscript ce mi-a fost comunicat de d. Murgoci şi Kirileanu, — îl găsim şi pe acesta, explicat astfel: „Se crede că dracul e încrucişat şi se uită piezîş, încrucişat, ca un om *chiorhuz, chiorcojat*" (cf. moldoven. *a se închiorchioşà*, pe care Şăineanu, *Dicţ. Univ.*[4], îl scoate din *cocoş!*).

E, fără îndoială, turc. *keur gueuzlu*, „ingrat; surnom du diable" (Barbier de Meynard, II, 657); propriu: „aux yeux borgnes, aveugle" (cf. *ibid.*, II, 166, s. v. *cheïtan*, „diable", unde se explică de ce „les Turcs appellent le diable *kieur*", — cum îl numesc,

[1] Să amintim, cu titlu de curiozitate, şi „etimologia" lui Costin însuşi: *mult* sau *M-Oltean!*

[2] Pentru *naiba*, cf. şi turc. *na-yab* [= naïab!], „introuvable" (Barbier, II, 809). — *Urcoi*, şi 'n „Comoara Satelor", II (1924), 43, rimând cu „drăcoi".

BDD-A14715 © 1922-1923 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:20

de altfel, şi ai noştri, după aceeaşi listă a d-lui Moisiu: *Chioru*) [1].

Ocazia e binevenită să adăugim, că, printre numele Dracului, de care s'a ocupat, în mai multe rânduri, G. Pascu (cf. DR., II, 789 şi III, p. 454), trebuià însemnat şi *Zarzavela* (la Alecsandri), pe care Şăineanu, *l. c.*, îl raportă, cu drept cuvânt, la mr. *zarzavuli* şi a cărui provenienţă ngr. e patentă [2].

Să mai adăugim, iarăşi, că turc. *caraghioz*, în înţelesul său etimologic, de „ochiu-negru" (cf. ngr. μαυρομμάτης, din care n. de fam. dr. *Mavromati*, mr. *mavruñat*, „oacheş, dar şi *Caraghiuzelea* din *qara gueuzlu*, „joli, séduisant") se întâlneşte, în terminologia pescarilor noştri, ca nume al „cosacului cu ochii mari şi negri": *cosacul caraghios*, şi al „scrumbiei cu cap negru" (rus. *ciornoglava*): *caraghioz* (v, Antipa, *Fauna ichtiologică a României*, pp. 146, 225).

V. Bogrea.

---

[1] Γκέρας „blind", din „ντόρτικα,", jargonul ţigănesc din provincia Εὐρυτανία (în Apusul Greciei continentale), neidentificabil pentru d. Manolis A. Triandaphyllides (*Eine zigeunerisch-neugr. Geheimsprache*, în „Zeitschrift f. vergl. Sprachforschung", 52 [1923], p. 9), e, evident, acelaşi cuvânt turcesc; iar ταορνή, „Mütze, Kopfdecke aus schwarzem Tuch oder Atlas", nu aparţine la ţig. *tchor*, „Dieb", ca ταόρης şi ταορέλα, „Dieb" şi „Diebstahl" (*ibid.*), cum crede autorul, ci, firesţe, la sl. *čorn*, *cern*, „negru" (după coloarea căciulii).

[2] Cf. acum şi P. Papahagi, în rev. „Dunărea" I (1923), p. 101 sqq.

BDD-A14715 © 1922-1923 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:20